

Hargarbóndin í Sunnba læt alt siggið og spann tað sjálvur. Onkur sigur, at Per í Gjörðum útvegaði alt siggið og hevði ein Sunnbing til at spinna tað. Eisini skuldi Per í Gjörðum lata allar skipsvistinar. Seglini vóru skorin burtur úr seglum av einum strandaðum skipi.

Hetta var so fyrsta dekkskip, ið bygt var í Føroyum, alt tað menn vistu frá at siga.

Eftir avtalu skuldu Jákup í Toftum og Per í Gjörðum hava hver sin mann á Royndini. Per í Gjörðum setti húskall sín Jógvan Joensen á Gaddi og Jákup í Toftum Dánjal Olsen við Gjögvará. Teir gingu báðir burtur við Royndini.

Jákup í Toftum var sum ferðamaður við Royndini fríðu í Danmark í 1806. Á heimferðini fingi teir ódnarveður. Í hesum ódnarveðinum skuldi Jákup siga: «Fjórðingin eigi eg av Vági, men nú víldi eg havt so mikið, so eg kundi sett annan fótin á.»

Nólsoyar Páll setti Jákup av á Vági, áðrenn hann fór til Havnar, og fekk í land her tað mesta á tí, sum Royndin hevði við.

Jákup hevði hjall niðri við strondina, og har varð tað mesta geymt.

Tá ið tað frættist til Havnar, at Royndin hevði verið á Vági, áðrenn hon kom á Havnina, varð bátur sendur úr Havni suður til Vágs fyri at vita, hvat Royndin hevði havt við. Havnar sýslumaður Jógvan Christiansen Øre verður so sendur suður.

Tá ið Havnar sýslumaður kemur í Toftar, er Jákup bóndi á útróðri. Sýslumaðurin biður um at sleppa í hjallin, sum stendur niðri við strondina, men konan sigur seg ongan lykil hava. Sýslumaðurin setir so vakt niðri við hjallin og biður, til Jákup kemur aftur.

Kona Jákups sendi nú fólk fram við strondini báðumegin fjørðin fyri at siga Jákupi frá.

Tá ið Jákup skal leggja at landi, standa hesir ókunnu menn fyri honum. «Hvat fólk er tað, sum her stendur,» rópar Jákup til teirra. Einkí svar. Sýslumaðurin fær ikki orðið upp. «Svarið mæ, annars skjóti eg. Eg havi byrsu í bátinum.» Sýslumaðurin tígir enn, men Jógvan í Steikarhúsi, korporálin, sum var næst ráðandi í ferðini, svarar: «Hetta er Jógvan í Steikarhúsi.» «Á, min gamli vinur, Jógvan! Er tað tú,» sigur Jákup og gerst blíður.

Hann leggur so at landi, spyr ikki um orindi teirra, men bjóðar øllum heim til sín og letur gera veitslu fyri teimum. Góðsligur maður, sum sýslumaðurin er í grundini, fær hann ikki sagt nei til innbjóðingina, helst tá ið allir treingja til mat og drekka aftaná ta longu ferðina.

Meðan teir fremmandu sita til borðs, hevur Jákup fingið húskallar sínar at rudda hjallin. Eitt lítið sindur skuldi verða eftir í hjallinum. Soleiðis hevði Nólsoyar Páll skipað fyri, um tað gjordist neyðugt at beina góðsið burtur undan rannsókni. Húskallarnir gjørdur trugla tað, ið teimum boðið varð og ruddaðu næstan alt burtur.

Tá ið sýslumaðurin kom í hjallin, varð hann illa við. — Har var einki at gera, og i tí skili fór hann aftur til Havnar.

Sonur Jákup í Toftum, Jógvan, var eisini ein av undan-gongumonnunum her. Toftabóndin átti jørð í Sunnba, og tá ið Lopra hoyrir til Sunnbiar bygd, setti Jógvan búgv í Lopra og búði hann har í 18 ár. Veðurringt er í Lopra, og tí flutti Jógvan. Hann ivaðist nógv í, um hann skuldi fara til Sunnbiar ella til Vágs. Meðan hann búði í Lopra, ræktaði hann jørðina í Sunnba, gekk imillum morgun og kvöld og róði eisini út úr Sunnba. Sunnba var valabygd við 64 mörkum, og Hargabour í Sunnba varð hildin at vera besta kornpláss í Føroyum, og harafturat vóru Sunnbiarbjørgini so ófor til fugl.

Jógvan var av raskastu útróðrarmonnunum. Augustinus Beder, Akka við Krosslið, ið var giftur við Karini, dóttur Jógvans, visti at siga frá, at ein morgun, Vágbingar komu á Vágseiðið, siggja teir bát sita úti á miðinum

ka rýmdi hann av skipinum, og saman við einum Týskara keypti hann jørð í Kalefornia og gróv eftir gulli. Tey frættu frá honum, og tað gekst honum væl. Tíverri komu tey bróvini ikki fram, sum tey skrivaðu. Hann gjordist knappliga sjúkur, og doktari hansara skrivaði heim higar, at hann átti nógvu ogn, men tíverri eydnaðist tað ikki at koma í samband við Týskaran, og so státt fingi tey einki eftir Poul.

Ta tíðina, tá ið sluppinar vórðu keyptar, vóru nógvir Føroyingar í Onglandi og sigldu við trolarum har.

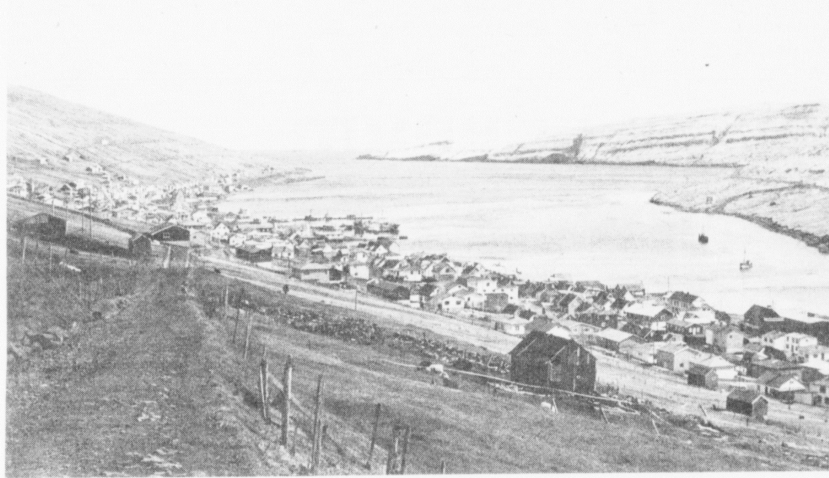
Av Vágbingum vóru Jákup við Ósagarð og Niclas í Sjúrðhúsi kanska teir best kendu. Báðir vóru ættaðir úr Toftum, og báðir vóru teir millum teir raskastu trolaraskipararnar í Grimsby, og báðir royndu teir at hjálpa bygdarmonnum sínum, tá ið teir komu niður at keypa

átti hana.

Niclas var av prúðastu monnum. Kali í Toftum, beiggj Toftum, skiparan, visti at siga frá, at einaferð hann var í Grimsby, hevði Niclas biðið um eina toppstong, men Niclas keddist, tí tað gekk so leingi, áðrenn hann fekk hana. So ein morgun tíðliga sóu teir Niclas koma við toppstongini á økslini. Tá var tað mangur maður, sum møtti Niclasi, ið vendi sær við, tí ikki trúðu teir, at nakar orkaði at bera eitt so stórt træ.

Um hetta mundið keyptu eisini aðrir skip her. Hans Jacob Hjelm, Hans Jákup á Løðhamri, Napoleon Nolsøe, Daniel Johan Vilhelm, Dánjal við Misá. Tá ið Dánjal við Misá fór niður til Onglands og keypti «Sunbeam», hevði hann tær 5000 krónur, hon kostaði, í einari kobbtasku millum herðarnar.

Eisini Jógvan Toftum, skiparin, var ættaður úr Toftum.

á Sandinum, beint út úr Múlatanga, og menn søkja at einari flundru.

Teir fataðu ikki hetta, tí eingin bátur var úti av Vágseiði. Tá ið teir komu út, sóu teir, at tað var Jógvan í Lopra. Hann var um náttina farin úr Lopra, hevði róað bátin inn á Sandin í Vági, hevði drigið bátin vestur á Vágseiðið og var farin haðani.

Í 1855 flutti Jógvan til Vágs og setti búgv við Krosslið, beint uttan fyri tann gamla bøgardin, og varð nú nevndur Jógvan við Krosslið.

Jógvan var giftur við Julionnu, dóttur Pól bónda í Kirkjubø, og tá ið Kirkjubøbóndin og Restorff í 1856 høvdu keypt handilin í Vágshotni, fór Jógvan at handla fyri teir við Krosslið, og var hetta fyrsti handilin í Vági. Jógvan og beiggj hansara Dánjal, sum fessi Skálagarð í Vági, keyptu saman við øðrum í 1839 deksbátin Tverá.

Børnini hjá Jógvani fingi eftirnafnið Dahl. Tveir synir Jógvans, Jákup og Petur, vóru í handlinum hjá Restorff, áðrenn teir fóru at handla sjálvir — Jákup vesturi á Gørdunum og Petur seinni á Tjørn. Báðum brøðrunum eydnaðist tað at byggja upp stór reiðaravirki, sum Siglingarsagan verður at greiða frá.

Sonur Jógvans, Poul, fór ungur at sigla uttanlands. Í Ameri-

skip.

Tá ið Jákup Dahl, keypti «Jóhonnun», tað fyrsta skipið, ið hann átti einsamallur, sendi hann svigarsynin Mortan Vilhelm, Mortan við Misá, niður til Onglands og bað hann fara til Jákup við Ósagarð og biðja hann vísa teimum á eitt skip. Jákup við Ósagarð visti teimum á «Jóhonnun». Mortan segði bein- anvegin, tá hann sá skipið: «Hatta skipið kunna okur ikki keypa, tí tað hava okur ikki pengar fyri.» Mortan sá, at tað var eitt næstan nýtt skip.

Jákup við Ósagarð sigur Mortan, at hann visti teimum ikki á nakað annað: «Hava tykur ikki nógv mikið av peningi, so leggi eg tað út, ið restar í. Eg kann fáa peningin onkuntíð, tá ið eg komi til Vágs.»

Teir keyptu so «Jóhonnun», eitt av teimum bestu skipum, ið komið er á fjørðin, og nógvir halda tað vakrasta. —

Jákup við Ósagarð visti eisini svaggi sínum Jógvan í Toftum, skipara, á «Vágbingin», ein lítill, men næstan nýggj slupp, sum Jógvan keypti fyri 3200 kr.

Niðri við dokkina í Grimsby er smiðja við navninum Toftum; teir, ið eiga hesa smiðju, eru ættarmenn Jákups við Ósagarð.

Niclas í Sjúrðhúsi keypt «Kittivake», forði hana heim og síðani í tvey ár. Tað var partafelagið «Fædrenes Minde», ið

Hann fór tíðliga til skips og var av raskastu monnum. Tiltikin skuldi hann vera sum flekjari. Hann var eitt várið sum flekjari

Hvar var Dagblaðið?

Í Sosialinum seinasta mikudag kundi ein lesa eina ógvuliga sigandi grein um støðuna hjá tveimum arbeiðsmönnum í Havn, sum vóru komnir illa fyri. Hetta var eitt prógv um, hvussu stutt á leið vit eru komnir á einum so týðandi og menniskjaligum øki.

Men tað, sum undraði meg, og so mangan annan við, var, at bert Sosialurin var við á hesum fundi, tí hetta var eitt domi, sum alt Føroya fólk átti at fingið kunneleika til, og mær vitandi kemur Sosialurin ikki út í einum serliga stórum upplagi, tíverri, tí hann er eftir minum tykki tað frægest skipaða blaðið og hartil rættiliga fjøllbroyttur, men tíverri alt ov misjavnur.

Sum skrivað omanfyri var bert hetta eina blaðið, sum timdi at leita sær oman í arbeiðsmannafelagshúsið, og so lógið, tað ljóðar, var Dagblaðið ikki mott, og tað

á, hvussu skjótt hann flakti. — Teir søgdu so stuttliga her, at tað var altíð ein ryggur í luftini, tá ið Jógvan flakti. Jógvan var í Onglandi sum ungur, men longdist aftur. Hann fór til Álborg og tók skiparpróg.

Í 1892 stovnaði hann saman við øðrum monnum partafelagið «Ebenezer» og keypti fyrstu slupp, ið keypt varð til Vágs, «Vágbingin». «Vágbingin» var lítill slupp, men næstan nýggj. Svágur hansara, Jákup við Ósagarð, visti honum sum frá sagt á hetta skipið. Jógvan var raskur maður sum skipari og var eisini raskur útróðrarmaður; saman við øðrum monnum fann hann miððið fyri vestan, Gulakar, sum hann kallaði upp eftir báti sínum.

Hetta vóru nokur brot úr bygðarsøguni í 19. öld, mest um Jákup bónda í Toftum og ættarmenn hansara. Her livdu um hetta mundið eisini aðrir raskir menn, sum ikki eru nevndir her, men sum eisini vóru við til at byggja hesa bygd upp.

Skuldi eg nevnt ein afturat av ættarmonnum Toftabóndans, Rádna bónda, so skal tað vera Jákup Dahl próst. Hansara virki skal ikki lýsast her. Hann gjørdur Vágbingar til heiðursborgara í Vági, og bílað av honum hongur í ráðhúsinum her.

Um Gjörðabóndan í Porkeri, sum eisini var eigari í Royndini, skal ikki verða røtt her, men Porkeri var jú skiparabygdin tann tíð, tað var, og skuldi eg, nú eg hugsi um Royndina, nevnt ein av skiparmonnum, so skal tað vera ein av ættarmonnum Gjörðabóndans, Daniel Müller, Dánjal hjá Læarsi, ið fekk fyrsta trolara til Vágs, Dannebrog.

Nógvir høvdu hug at hjálpa Nólsoyar Páll, men tordu ikki. Tveir menn vóru tó, sum bæði hjálptu og tordu at leggja navn til, og teir vóru Jákup í Toftum og Per í Gjörðum.

Eitt liv varar eitt vist tal av dögum, men eitt gott navn varar um allar tíðir.

Dagblaðið, sum ferð eftir ferð í leiðaranum hevur rópt upp um sjúkratrygging og vána-liga umstøðurnar hjá teimum tímaltum. Hetta visti, at skringir hjá Dagblaðnum ikki er annað enn lóti, og at teir einki meina við skringing sína.

Tað besta domið um tað er, at teir ongantíð taka fram domi um trupulleikarnar hjá tí arbeiðandi fólkinum í ar-tiklum, men sláa stórt upp, tá ein stórreiðari mundi selt skipið hjá sær, men gjørdi tað ikki av náði, (soleiðis kundi tað skjilast), og sjálvt um hann kundi fingið so og so nógvur milliónir í vinningi, ja, vinning, sum fiskiðmaðurin hevur skapt, men hvat hevur hann at skula sagt? Einkí. At skriva um høgur lónir er lætt nokk, tí tað duga vit øll at siggja nakað skeiðt í, men hvørjir eru teir, sum tjena hesar nógvu pengar. Munnu teir flestu ikki vera fólkalokksmenn? Onogdur